

De minister voor primair en voortgezet onderwijs
Dr. R.H. Dijkgraaf

Utrecht, 26 juni 2023

Betreft: statement ten aanzien van de medezeggenschap in het funderend onderwijs

Geachte heer Dijkgraaf,

Met belangstelling lezen wij de kabinetsreactie op het IBO Koersen op kwaliteit en kansengelijkheid. U licht hierin uw ambitie toe de medezeggenschap in het funderend onderwijs te versterken. Dit is geen nieuw thema. De veldpartijen besteden hier al lange tijd aandacht aan en werken samen om stappen te zetten in de versterking van de (mede)zeggenschap. Het eindigen van het programma Sterk Medezeggenschap bood aanleiding weer met elkaar om tafel te gaan en door te spreken over de door u genoemde ambitie.

Medezeggenschap is een essentieel onderdeel van governance in het onderwijs. Goede medezeggenschap is in ieders belang. Goed bestuur hangt hier onherroepelijk mee samen. We zien medezeggenschap daarmee als integraal onderdeel van governance. Het goed functioneren en daarmee de kwaliteit van de medezeggenschap is immers in het belang van alle betrokkenen: van schoolbestuur en schoolleiding tot leerlingen, ouders en onderwijspersoneel. Medezeggenschap gaat over het samenspel, met als doel: inhoudelijk goede besluiten en draagvlak ten behoeve van het democratisch functioneren van scholen. Ook uit het onderzoek rondom het Breed Gesprek Medezeggenschap en Governance (ook: Breed Gesprek) kwam het belang hiervan naar voren. Vooral facilitering en professionalisering van de medezeggenschap bleken basisthema's om te versterken. Het functioneren van medezeggenschap kan in de praktijk soms beter, zoals ook gesteld wordt in de conclusies van het Breed Gesprek. Daarbij gaat het niet om het veranderen van de structuur of de regelgeving, maar meer om het verbeteren binnen de praktijk van de medezeggenschap. Het goede gesprek en een constructieve dialoog dienen als basis voor de samenspraak. Bij besluitvorming worden alle geledingen (bestuur, schoolleiders, personeel, ouders en leerlingen) waar nodig betrokken. Er is grote bereidheid om deze punten in gezamenlijkheid in en rond schoolorganisaties op te pakken. We zijn dan ook erg blij met de rijkdom van de inzichten en aanbevelingen van het Breed Gesprek die bleken uit de presentatie van de voorlopige resultaten. Alle veldpartijen vinden het van belang om de handen wederom ineen te slaan en zo te komen tot sterkere medezeggenschap.

Thema's voor de versterking van medezeggenschap

De belangrijkste thema's die aandacht verdienen zijn professionalisering en facilitering. Dit blijkt ook uit de tussenrapportage van Breed Gesprek Medezeggenschap en Governance en de presentatie van de voorlopige resultaten. Het gaat dan niet alleen om professionalisering van de (G)MR zelf, maar ook van bestuurders, schoolleiders en toezichthouders ten aanzien van het samenwerken met de medezeggenschap en het versterken van de horizontale dialoog,

samenspel en verantwoording. Ook de (kennis van de) faciliteiten verdient aandacht. Hoewel dit niet gemakkelijk is in tijden van lerarentekorten, blijft dit wel een belangrijk aandachtspunt. We zien namelijk dat nog niet iedereen op de hoogte is van de faciliteiten en rechten die in de CAO en WMS afgesproken zijn en het is belangrijk dat daar meer aandacht op wordt gevestigd. Het gaat dus niet zozeer om nieuwe wet- en regelgeving waar het gaat om structuurwijzigingen. Bestaande en aankomende rechten van de medezeggenschap zullen juist beter voor het voetlicht gebracht moeten worden. Zo willen we verder gaan met het publiceren van producten en handreikingen en deze verspreiden. Een route die in het verleden succesvol is gebleken.

Niet alleen de formele kant van de medezeggenschap verdient aandacht. Ook het bredere gesprek binnen schoolorganisaties moet meer op de agenda komen, zo blijkt uit een onderzoek van CAOP en het onderzoek van OCW. Er moet een cultuur van zeggenschap en dialoog bevorderd worden binnen de kaders van de WMS om ook op andere wijze te spreken over zaken die op scholen spelen. Zo kunnen ouders en leerlingen beter betrokken worden en kunnen binnen projectgroepen dialogen opgestart worden over belangrijke onderwerpen binnen de school. Op die manier kan ook de toegankelijkheid van de medezeggenschap verbeterd worden en het samenspel tussen de geledingen verder worden versterkt.

Nauwe samenwerking van de veldpartijen door gedeeld belang

Wij, de veldpartijen in het onderwijs, werken al langere tijd in verschillende gremia samen om sterkere medezeggenschap te bewerkstelligen. De veldpartijen publiceerden in 2014 onder andere het advies Goede medezeggenschap. Daarna ging deze samenwerking op verzoek van de minister en de Tweede Kamer verder in het project Versterking Medezeggenschap en werkten wij gericht samen aan het goed functioneren van de medezeggenschap in het funderend onderwijs. Deze samenwerking vloeide rechtstreeks voort uit een gedeelde verantwoordelijkheid van alle veldpartijen. Daarom kijken we waar we elkaar kunnen versterken, in nauw overleg. De laatste jaren lag de uitvoering van het versterken van de medezeggenschap bij een andere projectorganisatie en waren wij als veldpartijen maar zijdelings aangehaakt als experts bij de uitvoering. Toch is de inzet voor het grotere doel van sterkere medezeggenschap in die jaren niet veranderd, maar eerder versterkt bij alle partijen. Naar aanleiding van de gesprekken aan de experttafel en bij het onderzoek Breed Gesprek bleek het zonder stappen in wetgeving of centrale sturing, net als vroeger, mogelijk samen tot doelen te komen en deze ook samen uit te willen werken. Dit is de tijd, ook gezien uw reactie op het IBO Koersen op kwaliteit, om binnen de huidige structuur van medezeggenschap de handen opnieuw ineen te slaan en de medezeggenschap samen te versterken. Daarom kijken we nu uit naar een hernieuwde en versterkte samenwerking op dit belangrijke onderwerp, hetgeen ook aansluit op de wensen die het kabinet geuit heeft in het regeerakkoord.

Afsluitend

De veldpartijen zijn voornemens het voormalige project nieuw leven in te blazen en toe te spitsen op de huidige behoeften. Dat wordt nadrukkelijk gedaan vanwege het gedeelde belang dat wordt gezien bij alle partijen (vakbonden, sectorraden en leerlingen- en ouderorganisaties), waarbij iedereen eensgezind werk wil maken van sterkere medezeggenschap. Wij hopen dat u deze bereidheid kunt meenemen en concreet wilt ondersteunen bij de gedachtevorming over de kabinetsreactie van het Breed Gesprek Governance en Medezeggenschap. De participerende

partijen staan klaar en willen graag snel starten. Eensgezind en met een duidelijk doel voor ogen.
Met samenspraak komen we immers verder.

Met vriendelijke groet,

Tamar van Gelder
AOb

Karin Straus
AVS

Daniëlle Woestenberg
CNV-Onderwijs

Jilles Veenstra
FvO

Janouke van Meerveld
LAKS

Lobke Vlaming
Ouders & Onderwijs

Freddy Weima
PO-Raad

Henk Hagoort
VO-raad

Marco Frijlink
VOO